

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

38860

Aşağıda yer alan sorularımın **Anayasa'nın 98, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96 ve 99. maddeleri** uyarınca **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından, öngörülen yasal süresi içinde cevaplanması konusunda gereğini bilginize sunarım.

Sevilay ÇELENK

Diyarbakır Milletvekili

İnsan Hakları Derneği (İHD) İstanbul Şubesi üyesi Hatice Onaran, maddi durumu yetersiz ve yoksulluk sınırının altında yaşayan bazı ağır hasta mahpuslar adına, mahpusların kendileri ve ailelerinin İHD İstanbul Şubesi'ne yaptığı başvurular üzerine, 250 ile 400 TL arasında değişen tutarları kendi imkânlarıyla mahpuslar adına cezaevi idaresi hesabına yatırmıştır. Aralarında eski eşi Menderes Leyla'nın da bulunduğu toplam sekiz hasta mahpus için yapılan bu işlemler gerekçe gösterilerek "Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkındaki Kanuna Muhalefet" suçlamasıyla İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanmış ve 4 yıl 2 ay hapis cezasına mahkûm edilmiştir. İstinaf incelemesi sonucunda onanan cezanın kesinleşmesi nedeniyle, Hatice Onaran 10 Ekim 2024 tarihinde avukatlarıyla birlikte adliyeye giderek teslim olmuş ve aynı tarihten itibaren Gebze Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutulmaya başlanmıştır.

İHD İstanbul Şubesi üyesi olan Hatice Onaran, tutuklanmadan önce dernek bünyesindeki Hapishane Komisyonu kapsamında mahpus hakları alanında, özellikle hasta mahpusların sağlık hizmetlerine erişimine ilişkin çalışmalar yürütmüştür.

Mahpuslara yönelik para yatırma işlemleri ile bu paraların kullanım usulleri, "Hükümlü ve Tutukluların Emanete Alınan Kişisel Paralarının Kullanımına Dair Yönetmelik" ile düzenlenmiştir. Buna göre mahpuslara elden para verilmesi mümkün olmayıp, mahpus adına cezaevi idaresi hesabına yatırılan paralar Bakanlıkça belirlenen limitler dahilinde ve tamamen idarenin denetimi altında, elektronik ödeme sistemi ya da kantin hesabı üzerinden kullanılabilir. Bu kapsamda mahpuslar adına yatırılan paraların kullanımına ilişkin tasarruf yetkisi cezaevi idaresine aittir.

Hatice Onaran'ın ceza infaz süreci, ciddi sağlık sorunları nedeniyle yaşam hakkı bakımından ayrıca değerlendirilmesi gereken bir durum oluşturmaktadır. Onaran, 61 yaşında olup yüzde 79 engelli raporuna sahiptir ve kolon kanseri tedavisi görmüş ağır hasta bir mahpustur. Avukatları tarafından yapılan açıklamada, Hatice Onaran'ın tedavi ve düzenli kontrolleri devam ederken cezaevine konulduğu, son dönemde yapılan tetkiklerde kansere ilişkin değerlerin yükseldiği ve çekilen PET sonucunda karın bölgesinde tutulumu gösteren kitlesel lezyon tespit edildiği belirtilmiştir.

Hatice Onaran 29 Aralık 2025 tarihi itibarıyla iki gün üst üste Gebze Kadın Kapalı Cezaevi'nden Kocaeli Fatih Devlet Hastanesi'ne sevk edilmiş, acil serviste serum takılarak tedavi edildikten sonra aynı gün cezaevine geri götürülmüştür. Buna karşın düzenli sağlık kontrollerine erişimi, kendi tercih ettiği doktora muayene olabilmesi ve tedavisine ilişkin ayrıntılı bilgi alma hakkının kısıtlandığı belirtilmektedir. Onaran hakkında cezasının ertelenmesi talebiyle Gebze Kadın Kapalı Cezaevi'nden 2025/32230 sayılı evrak numarasıyla başvuruda bulunulmuş, ancak bu başvuruya ilişkin süreçte bugüne kadar herhangi bir sonuç alınamamıştır.

Mahpusların aileleri ve yakınları üzerinde uygulanan yargısal baskı ile cezaevi hesabına para yatırma işlemlerinin suç kapsamında değerlendirilmesi, mahpusların en temel ihtiyaçlarını dahi karşılayamaz hale gelmesine yol açmaktadır. Cezaevi koşullarında mahpuslar adına yapılan para yatırma işlemleri her zaman yalnızca birinci derece yakınlar tarafından gerçekleştirilememekte, özellikle yaşlı, hasta, okuryazarlığı olmayan ya da teknik imkanlara erişimi bulunmayan mahpus yakınları bu işlemler için üçüncü kişilerin desteğine ihtiyaç duymaktadır. Mahpusların tanıdığı ya da dayanışma ilişkisi içinde olduğu kişiler aracılığıyla yapılan bu işlemler cezaevi pratiğinde yaygın olarak karşılaşılan ve hayatın olağan akışına uygun bir durumdur. Buna karşın bu işlemlerin "Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkındaki Kanun" kapsamında değerlendirilmesi, cezaevi gerçekliğiyle bağdaşmamakta, mahpusların ekonomik ve sosyal haklara fiili erişimini ortadan kaldırmakta ve açık bir insan hakları ihlali oluşturmaktadır.

Bu bağlamda, mahpuslar adına cezaevi idaresi hesabına yapılan ve yürürlükteki mevzuata uygun olan para yatırma işlemlerinin suç kapsamında değerlendirilmesine son verilmesi, telafisi mümkün olmayan sonuçlar yaşanmadan cezaevlerinde bulunan ağır hasta mahpusların durumlarının yeniden ele alınması ve özellikle yaşam hakkı ile sağlık hakkı gözetilerek infaz uygulamalarının derhal gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. Mahpuslar adına cezaevi idaresi hesabına para yatırılması gerekçe gösterilerek "Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkındaki Kanun" kapsamında 2016-2025 yılları arasında kaç kişi hakkında soruşturma açılmıştır ve bu kapsamda açılan soruşturma ve davaların kaç mahkûmiyetle sonuçlanmıştır?
2. Cezaevi idaresinin denetimi altındaki cezaevi hesaplarına yatırılan paralar hangi somut ölçütlere göre terörizmin finansmanı kapsamında değerlendirilmektedir?
3. Bu kapsamda 61 yaşında, yüzde 79 engelli ve kolon kanseri tedavisi gören Hatice Onaran'ın, cezasının ertelenmesi talebiyle Gebze Kadın Kapalı Cezaevi'nden 2025/32230 sayılı evrak numarası ile yaptığı başvuruya bugüne kadar neden yanıt verilmemiştir ve söz konusu başvuru ne zaman sonuçlandırılacaktır?
4. "Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkındaki Kanun" kapsamında cezaevlerinde bulunan mahpus sayısı kaçtır ve bunların kaç ağır hasta mahpustur?

5. 2020–2025 yılları arasında ağır hasta mahpuslar hakkında cezanın ertelenmesi veya infazın durdurulması talebiyle yapılan başvuru sayısı kaçtır ve bu başvuruların kaçını kabul edilmiştir?
6. 2025 yılı itibarıyla Türkiye cezaevlerinde kaç mahpus bulunmaktadır ve bunların içinde toplam ağır hasta mahpus sayısı kaçtır?
7. Hatice Onaran örneğinde olduğu gibi, ağır hasta mahpusların tam teşekküllü hastanelerde sürekli tedavi görebilmeleri ve kendi istedikleri hekimlere erişebilmeleri önündeki engellerin kaldırılmasına yönelik Bakanlığınızca yürütülen bir çalışma mevcut mudur?